

Utlåtande 2006:90 RI (Dnr 314-1671/2006)

Särskilt partistöd med anledning av folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslag till särskilt partistöd om 15,0 mnkr att redovisa under Kommunfullmäktige m.m. med anledning av folkomröstningen om miljöavgifter godkänns i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.
2. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2006 års budget.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 28 april 2003 att en kommunal folkomröstning om miljöavgifter skall genomföras efter det att ett fullskaligt försök genomförts (utl. 2003:40).

Kommunstyrelsen har beslutat om i ärende Dnr 314-4168/2005, som skall beslutas av kommunfullmäktige, bl.a. föreslagit den fråga stockholmarna skall ta ställning till i folkomröstningen och vilket datum folkomröstningen skall genomföras. Kommunfullmäktige har också att i nämnda ärende besluta om att uppdra åt stadsledningskontoret att ansvara för de allmänna informationsinsatser som skall göras i samband med folkomröstningen.

Stadsledningskontoret har i kompletterande promemoria redogjort för vilka möjligheter kommunfullmäktige har att fördela ekonomiskt stöd till enskilda organisationer - *bilaga*.

Ärendet

I detta ärende föreslås att ett särskilt partistöd skall utges med anledning av folkomröstningen om miljöavgifter/trängselskatt beslutas. Det särskilda partistödet fördelas enligt den modell som kommunfullmäktige har att besluta om Utlåtande 2006:60 (Dnr 019-4964/2005).

I ärendet föreslås att 15 mnkr fördelas i två lika stora delar mellan fullmäktiges Ja- och Nej-partier och därefter enligt med modellen med grundstöd samt stöd per mandat. Dessa 15 mnkr finns reserverade i centrala medelsreserven i 2006 års budget.

Parti	Mandat	Grundstöd (1 298 011)	Mandatstöd (13 701 988)
Socialdemokraterna	35	216 335	4 611 246
Moderaterna	27	216 335	3 775 038
Folkpartiet	17	216 335	2 376 876
Vänsterpartiet	11	216 335	1 449 248
Miljöpartiet	6	216 335	790 499
Kristdemokraterna	5	216 335	699 081

Mina synpunkter

Den 17 september 2006 skall Stockholms stad genomföra sin första folkomröstning i modern historia. Folkomröstningen innebär att stockholmarna kommer att kunna ta ställning i en enskild sakfråga utan att behöva ta ställning till ett helt partiprogram. Därmed ställs också särskilda krav på informationsinsatser med anledning av folkomröstningen.

Vid folkomröstningen om EMU beslutade riksdagen om särskilda kampanjmedel. Kampanjmedel riktades dels till en Ja- respektive Nej-organisation, vilka inom sig fördelade pengar till en rad fristående organisationer och därutöver om särskilda pengar till riksdagspartierna. Enligt kommunallagen är det inte möjligt för en kommun att dela ut vare sig kampanjmedel eller pengar för riktade information med opinionsbildande

syfte, till enskilda organisationer. Någon kompetensutvidgande lagstiftning som skulle möjliggöra det saknas. Det omöjliggör en modell liknande den som riksdagen beslutade om vid folkomröstningen om EMU.

Det är viktigt att medborgarna i Stockholms stad inför folkomröstningen får en allsidig information och har möjlighet att ta del av ja- respektive nej-sidans argument. För att möjliggöra detta inom rådande regelverk föreslås att ett partistöd med anledning av folkomröstningen om miljöavgifter inrättas enligt lagen om partistöd och att det fördelas enligt den modell för partistöd som fullmäktige tidigare uttalat sig för.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) med hänvisning till att hennes bordläggningsyrkande ej bifallits.

Reservation anfördes av borgarrådet *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå förslag till särskilt partistöd om 15,0 mnkr med anledning av folkomröstningen om miljöavgifter
2. därutöver anföra.

Inför en folkomröstning är det viktigt att det finns resurser för opinionsbildning. Folkomröstningen om miljöavgifter/trängselavgifter hålls på valdagen, vilket innebär att partierna redan har resurser för kampanjarbete. Syftet med att avsätta 15 miljoner kronor i central medelsreserv i budget för 2006 var att säkerställa att lika resurser tillställdes ja- och nej-sidans kampanjorganisationer. Detta syfte förfelas genom att partierna i och med detta ärende tillskansar sig dessa medel för egen del. Nyligen beslutades om utökat partistöd. Det är bestickande att dessa partier nu förstärker partikassorna ytterligare.

Om beslutet trots detta genomdrivs kommer vi att arbeta för att dessa skattemedel kommer kampanjorganisationerna tillgodo, enligt den ursprungliga överenskommelsen. Vi konstaterar att det står partierna fritt att ge dessa pengar vidare till organisationer, vi uppmanar övriga partier att se till att så sker.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslag till särskilt partistöd om 15,0 mnkr att redovisa under Kommunfullmäktige m.m. med anledning av folkomröstningen om miljöavgifter godkänns i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.
2. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2006 års budget.

Stockholm den 5 april 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) och *Christopher Ödmann* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

K o m p l e t t e r a n d e P M

I PM av den 27 oktober 2005 har juridiska avdelningen yttrat sig i frågan om det är förenligt med gällande rätt att fullmäktige inför kommande folkomröstning avseende miljöavgifter/trängselskatt anslår medel till kampanjer avsedda att skapa opinion för- respektive mot en fortsättning med miljöavgifter/trängselskatt inom Stockholms stad. Enligt juridiska avdelningens uppfattning föreligger stor risk för att ett sådant beslut upphävs vid en eventuell laglighetsprövning.

I ett ärende - Kommunal folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt i Stockholms stad - som skall upp till kommunfullmäktige, dnr 314-4168/2005, föreslås bl a att kommunstyrelsen beslutar att stadsledningskontoret får i uppdrag att utarbeta förslag till informationsinsatser inför folkomröstningen och därvid se över möjligheten att allsidigt stödja informationsinsatser av enskilda organisationer.

Med anledning härav anför jag följande.

Juridiska avdelningen uppfattar att med att allsidigt stödja informationsinsatser av enskilda organisationer avses ett slags bidrag i opinionsbildande syfte för respektive mot en fortsättning med miljöavgifter/trängselskatt. Enligt juridiska avdelningens uppfattning går det inte att bortse från att opinionsbildningen har en politisk dimension.

Till komplettering av det som anfördes i PM av den 27 oktober 2005 kan följande anföras.

I 2 kap. kommunallagen (KL) finns reglerna om kommunernas befogenheter. Där finns även likställighetsprincipen och möjligheterna att ge stöd åt enskilda, dvs fysiska och juridiska personer, reglerad. Något stöd för att ge ekonomiskt stöd till enskilda organisationer för opinionsbildande verksamhet har inte kunnat finnas.

Kompetensen kan utvidgas genom särskild lagstiftning. Ett exempel är bestämmelserna i 2 kap. 9 och 10 §§ KL, enligt vilka kommuner får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd (partistöd) till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Fullmäktige skall besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Vid tillkomsten av bestämmelserna om partistöd uttalades att stödet bör ses som ett allmänt samhälleligt stöd för att förbättra partiernas möjlighet att utveckla en aktiv medverkan i opinionsbildningen bland medborgarna och därigenom att stärka den kommunala demokratin. Det är således fråga om ett samhälleligt stöd för att generellt främja opinionsbildning och därigenom stärka den kommunala demokratin. Med hänsyn härtill är bedömningen att ekonomiskt stöd till andra intresseorganisationer för ifrågavarande informationsinsatser skulle betraktas som bidragsgivning i strid med gällande regler.

I samband med lagen (2004:629) om trängselskatt antog riksdagen en särskild kompetensutvidgande lag, lagen (2004:772) om kommunal medverkan vid statlig trängselskatt. Lagen klarlägger att en kommun eller ett landsting får biträda staten med information om tillämpningen av trängselskatt till medlemmar inom såväl det egna området som andra kommuner och landsting. Därutöver ges kommunen och landstinget rätt att biträda staten med förvaltning och upphandling med anledning av trängselskatten. Inte heller denna lag, som ju avser biträde åt staten med vissa åtgärder ger lagstöd för beviljande av ekonomiskt stöd för informationsinsatser i opinionsbildande syfte från enskilda organisationer.

Med hänvisning till det anförda vidhåller juridiska avdelningen sin uppfattning att det föreligger stor risk för att ett beslut om anslag av medel till organisationer för bedrivande av opinionsbildning inför kommande folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt upphävs vid en eventuell laglighetsprövning. Det förhållandet att bidrag för motsvarande ändamål har lämnats i andra kommuner legitimerar inte att bidrag lämnas i förevarande fall.

Stockholm som ovan

Oscar Jacobsson